

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล สำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้นิยมติในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม” มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล สำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การพัฒนานิยมติในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ การฝึกอบรมก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล สำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้นิยมติในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และ (3) ศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางไกล สำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้นิยมติในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

การดำเนินการวิจัย กล่าวถึง ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

ดังมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากร มี 2 กลุ่ม คือ

1.1.1 ครูสังคมศึกษาที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 37 โรงเรียน และเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 67 โรงเรียน และเขต 2 จำนวน 53 โรงเรียน รวมทั้ง 3 เขต จำนวน 157 โรงเรียน สำหรับการทดลองใช้เบื้องต้น เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ คือ ชุดฝึกอบรมทางไกล สำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้นิยมติในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

1.1.2 ครูสังคมศึกษาที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดเชียงราย สำหรับขั้นทดลองใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล สำหรับครูสังคมศึกษา

เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้โนมตีในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในสถานการณืจริง

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างสำหรับการทดลองใช้เบื้องต้นและกลุ่มตัวอย่างสำหรับขั้นทดลองใช้ในสถานการณืจริง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.2.1 ขั้นการทดลองใช้เบื้องต้น (Tryout) กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูสังคมศึกษาที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศีกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศีกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 และเขต 2 ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยสุ่มร้อยละ 25 ในแต่ละเขต จึงมีกลุ่มตัวอย่างที่เป็นจำนวนโรงเรียน ดังนี้

เขตพื้นที่การศีกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 9 โรงเรียน

เขตพื้นที่การศีกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 17 โรงเรียน

เขตพื้นที่การศีกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 13 โรงเรียน

แต่ละโรงเรียนในแต่ละเขตสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโรงเรียนละ 1 คน ได้จำนวนครู 39 คนแล้วแบ่งกลุ่มตัวอย่างเพื่อการทดลองใช้เบื้องต้น ดังนี้

- กลุ่มตัวอย่างแบบเดี่ยว จำนวน 5 คน

- กลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม จำนวน 10 คน

- กลุ่มตัวอย่างแบบสนาม จำนวน 24 คน

1.2.2 ขั้นทดลองใช้ในสถานการณืจริง (Trial Runs) กลุ่มตัวอย่าง คือ คือ ครูสังคมศึกษาในเขตพื้นที่การศีกษาจังหวัดเชียงราย จำนวน 24 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

2.1 ชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้โนมตีในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจของครูสังคมศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการพัฒนาการเรียนรู้โนมตีในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางไกล สำหรับครูผู้สอน เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้ โนมติในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

เครื่องมือแต่ละชนิดมีขั้นตอนการพัฒนา ดังนี้

2.1 ชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูผู้สอน เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้ โนมติในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีขั้นตอนการพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล ดังนี้

1) ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับมโนคติในวิชาสังคมศึกษาและสังเคราะห์รายละเอียดเกี่ยวกับมโนคติในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และศึกษาแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้ โนมติ โดยเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2) ผลิชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูผู้สอน เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้ โนมติในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ประกอบด้วยสื่อหลักและสื่อเสริม

สื่อหลัก คือ ประมวลสาระชุดฝึกอบรมทางไกลและแนวการศึกษา ได้แก่

ประมวลสาระชุดฝึกอบรมทางไกล ประกอบด้วย

- รายละเอียดชุดฝึกอบรมทางไกล ได้แก่ ชื่อชุดฝึกอบรมทางไกล คำอธิบายชุดฝึกอบรมทางไกล วัตถุประสงค์ของชุดฝึกอบรมทางไกล รายชื่อหน่วยของชุดฝึกอบรมทางไกล

- วิธีการศึกษาชุดฝึกอบรมทางไกล ได้แก่ การเตรียมตัวเพื่อศึกษาด้วยตนเอง และวิธีการศึกษาชุดฝึกอบรมทางไกล

- เนื้อหาสาระที่ใช้ในการฝึกอบรมทางไกล ประกอบด้วยเนื้อหาจำนวน 3 หน่วย โดยครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้

หน่วยที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับมโนคติในวิชาสังคมศึกษา

หน่วยที่ 2 มโนคติในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

หน่วยที่ 3 แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนามโนคติในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

แนวการศึกษาชุดฝึกอบรมทางไกล ประกอบด้วย

1) แผนผังแนวคิด

2) แผนการศึกษาประจำหน่วย

3) บันทึกสาระสังเขปในแต่ละตอน

- 4) กิจกรรมระหว่างเรียน
- 5) แนวตอบกิจกรรม
- 6) การประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียน
- 7) เฉลยคำตอบแบบประเมินผลตนเอง

สื่อเสริม ได้แก่ สื่อปฏิสัมพันธ์ ที่จะเป็นการอบรมแบบเผชิญหน้าโดยวิทยากร
ประมาณ 2 วัน

3) ตรวจสอบคุณภาพของชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคัมศึกษา เรื่อง การพัฒนา
การเรียนรู้โนมตีในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยให้ผู้ทรง คุนวุฒิ
จำนวน 3 คน ตรวจสอบชุดฝึกอบรมทางไกลในด้านความถูกต้องของเนื้อหาสาระและความเหมาะสม
ของภาษาที่ใช้

4) ปรับปรุงและแก้ไขชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคัมศึกษา เรื่อง การพัฒนาการ
เรียนรู้โนมตีในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

**2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจของครูสังคัมศึกษาเกี่ยวกับ เรื่อง
การพัฒนาการเรียนรู้โนมตีในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม**

เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับ เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้
มโนมตีในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมโดยจัดทำแบบทดสอบวัดผล
สัมฤทธิ์ เป็นข้อสอบแบบคู่ขนาน คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนการฝึกอบรมทางไกลและ
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังการฝึกอบรมทางไกล ฉบับละ 20 ข้อ ข้อสอบเป็นแบบเลือกตอบ
จำนวน 5 ตัวเลือก

นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา
ตลอดจนภาษาที่ใช้ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item – Objective Congruence) ได้ค่า
ดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.69 - 1.00

**2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของครูสังคัมศึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครู
สังคัมศึกษา เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้โนมตีในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และ
วัฒนธรรม**

จัดทำแบบสอบถามเพื่อสอบถามความพึงพอใจของครูสังคัมศึกษา ซึ่งเป็นผู้เข้ารับการ
ฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้โนมตีในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และ
วัฒนธรรม โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อชุดฝึกอบรม

ทางไกล โดยให้แสดงความคิดเห็นใน 5 ระดับด้วยกัน ได้แก่ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การทดสอบประสิทธิภาพ คือ ชุดฝึกอบรมทางไกล สำหรับครูสังคัมศึกษา เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้โนมตีในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยแบ่งเป็น

1) **ขั้นทดลองใช้เบื้องต้น (Tryout)** ผู้วิจัยนำชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคัมศึกษา เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้โนมตีในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ไปทดสอบหาประสิทธิภาพด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนในการทดสอบประสิทธิภาพ 3 ขั้นตอน คือ การทดสอบแบบเดี่ยว แบบกลุ่ม และแบบสนาม เพื่อวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมทางไกล ตามเกณฑ์ 80/80 เมื่อวิเคราะห์แล้ว นำมาปรับปรุงชุดฝึกอบรมทางไกล โดยนำส่วนที่เป็นข้อคิดเห็นของครูผู้สอนมาเป็นข้อมูลพิจารณาประกอบ

สำหรับการกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมทางไกลเป็น 80/80 นั้น เกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการกับผลลัพธ์ เป็นการประเมินพฤติกรรมของผู้เรียนในแง่ของพฤติกรรมต่อเนื่องหรือกระบวนการ (Evaluation of Process – E₁) คือ พิจารณาจากผลของการประกอบกิจกรรมระหว่างเรียนจากประมวลสาระชุดฝึกอบรมทางไกล โดยการนำผลของการตอบมาให้คะแนนเปรียบเทียบกับการประเมินผลลัพธ์ (Evaluation of Products – E₂) คือ พิจารณาจากผลการทดสอบหลังเรียน เกณฑ์ตั้งไว้ คือ E₁/E₂ = 80/80 หรือ 75/75 สำหรับเนื้อหาที่เป็นจิตพิสัยหรือทักษะพิสัย การยอมรับประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมทางไกลไม่ควรต่ำหรือสูงกว่า $\pm 2.5\%$ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวาสนา ทวีกุลทรัพย์, 2540 : 210 - 213)

สำหรับชุดฝึกอบรมทางไกล สำหรับครูสังคัมศึกษา เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้โนมตีในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนี้ เนื้อหาสาระในชุดฝึกอบรมทางไกล เน้นเนื้อหาพุทธิพิสัยในสัดส่วนที่มากกว่าด้านเจตพิสัยและทักษะพิสัย จึงได้กำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ เป็น 80/80

2) **ขั้นทดลองใช้ในสถานการณ์จริง (Trial Runs)** เมื่อได้ชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคัมศึกษา เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้โนมตีในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และ

วัฒนธรรม ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 แล้ว ผู้วิจัยนำชุดฝึกอบรมทางไกล ไปทดลองใช้ใน สถานการณ์จริงกับกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดเชียงราย โดยให้กลุ่มตัวอย่างศึกษาชุดฝึ กอบรมทางไกลเป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ เมื่อศึกษาแล้ว ผู้วิจัยจึงจัดการฝึกอบรมในส่วนของสื่อเสริม คือ การอบรมแบบเผชิญหน้า โดยมีระยะเวลาในการอบรม 2 วัน เพื่อเสริมเติมเต็มในการฝึกอบรมให้ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.2 การศึกษาผลการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล สำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การพัฒนาการ เรียนรู้โมเดลในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ผู้วิจัยพิจารณาจากคะแนน ทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมในขั้นทดลองใช้ในสถานการณ์จริง

3.3 การศึกษาความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อชุดฝึกอบรม ทางไกล สำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้โมเดลในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ภายหลังจากการอบรมในขั้นทดลองใช้ในสถานการณ์จริง ให้ครูสังคมศึกษา ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางไกล

สำหรับขั้นตอนการวิจัย ดังแสดงในแผนภูมิต่อไปนี้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมทางไกลทั้ง 3 ชั้นตอน คือ แบบเดี่ยว แบบกลุ่ม และแบบสนามตามเกณฑ์ 80/80 จากสูตร E_1 / E_2 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2540 : 211) ดังนี้

การหาค่า E_1 ใช้สูตร

$$E_1 = \frac{\sum x}{\frac{N}{A}} \times 100$$

E_1 = ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการเป็นร้อยละจากแบบฝึกปฏิบัติ

$\sum X$ = คะแนนรวมของกิจกรรมหรืองานทุกชิ้นที่ผู้เรียนทำได้ถูกต้อง

A = คะแนนเต็มของกิจกรรมหรืองานทุกชิ้นที่นำมาประเมิน

N = จำนวนผู้เรียน (กลุ่มตัวอย่าง)

การหาค่า E_2 ใช้สูตร

$$E_2 = \frac{\sum f}{\frac{N}{B}} \times 100$$

E_2 = ค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์เป็นร้อยละจากแบบประเมินหลังเรียน

$\sum f$ = คะแนนรวมของการประเมินหลังเรียน

B = คะแนนเต็มของการประเมินหลังเรียน

N = จำนวนผู้เรียน (กลุ่มตัวอย่าง)

4.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล สำหรับครูสังกัดมหาวิทยาลัย เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้โนมตีในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยการทดสอบค่าที (t-test แบบ dependent)

4.3 การศึกษาความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางไกล สำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้โมเดลในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

การวิเคราะห์ความคิดเห็น โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความคิดเห็นตามเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	ระดับความพึงพอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	ระดับความพึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	ระดับความพึงพอใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	ระดับความพึงพอใจน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

